

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság

Előfizetési árak:
Egész évre 50 Lel, félévre 25 Lel, negyedévre 13 Lel.
Egyes szám ára 1 Lel.

Felelős szerkesztő:
TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.
Telefonszám: 34.
Megjelenik minden vasárnap.

KRÓNIKA.

A szász nemzeti tanácsnak az agrár-reform elleni állásfoglalásával kapcsolatban Jorga is elismeri, hogy a szászok azért nem tanulmányozhatták az agrár-reformot, mert ebben megakadályozták. Ennek a ténynek a beismerése már magában véve is eléggé bizonyítja az agrár-reform törvénnyel elsősorban sujtott népkisebbségek panaszainak jogosságát. Jorga azonban még tovább megy. Kifogásolja, hogy az agrár-reform törvény nem mentesíti a kisajátítás alól a kulturális alapok birtokait s ez által lehetetlenné teszi iskoláik fenntartását. Követeli, hogy a reform végrehajtásával a jogos panaszokat tekintetbe vegyék és a lehetőséghez képest, orvosolják. Jorgának ez állásfoglalásához nem szükséges kommentár, mert ez a mi állásfoglalásunk is és mindenkié, aki az igazság és jóakarát alapján igyekszik megalapozni a Romániában élő népek békés együttélésének lehetőségét.

Felvilágosítás.

(Néhány megjegyzés az „Ellenzék” „Apostolok” című cikkéhez.)

A mióta megalakult a romániai magyarságot szervezett egységbe tömörítő Magyar Szövetség, nap-nap után ütődnek fel kísérletek az imponánsan megnyilvánult egység diszkreditálására, sőt — az egyetértés megbontására is. S nem elég, hogy súlyos helyzetünkben ilyen rossz indulatu mesterkedésekkel kell küzdeleznünk, hanem még saját sorainkban is akadnak olyanok, kik feltételestől, vagy kicsinyeskedéstől, vagy jóhiszemű tévedéstől maguk szolgáltatnak valószínűséget ellenségeink rágalmainak s ezzel akaratlanul is szolgálatot tesznek az egységbontóknak.

Bizonyára ilyen jóhiszemű tévedéstől származó tudósításra építette az „Ellenzék” szeptember 4-iki számának vezércikkét, melyben holmi székelyföldi apostolokról beszél, kik a Magyar Szövetséggel szemben, Székely Szövetséget akarnak alakítani, melynek célja lenne, hogy az Udvarhely, Csik és Háromszék megyékre redukált Székelyföldnek külön autonómiát szerezzen, a többi, számban tulnyomóan nagyobb, romániai magyarságot sorsára bizza. Sőt mi több, a cikkíró szerint az apostolok aknamunkájának eredménye már kész is, mert a Magyar Szövetség udvarhelyi tagozatának a közeli napokban megtartandó választmányi ülésén a tisztelt apostolok és megnyert hívek már aratni is fognak, mivel „a mozgalom már annyira elő van készítve, hogy csak az érett gyümölcs learatása van hátra.”

Elmondja, hogy az autonomisták vezetői Udvarhely, Csik és Háromszék megyékben az önkormányzatot megszerveznék, a vezetők pedig belehelyezkednének az önkormányzati szervezet hivatalába. Hát erről a feltevésről csak annyit, hogy

a feltevés a szárnyalni engedett fantáziának minden komoly alapot nélkülöző szüleménye.

Hát a jámbor tudósító, úgy látszik, alaposan fálnak állította az „Ellenzék”-et. Mert hiszen a Székely Szövetség kérdése tekintetében nálunk, mióta a beteg-Eberth-féle ilyen irányu nagyhangu vállalkozás csődöt mondott, igazán tiszta a levegő. S ebből a rosszul sikerült vállalkozásból a magunk részére eredmény gyanánt mindjárt meg is állapíthatjuk, hogy Udvarhely megyében bárki jöjjön is, a Magyar Szövetséget megrontani akaró Székely Szövetségnek számbavehető komoly híveket szerezni nem tud. S bár erről a Magyar Szövetség udvarhelyi tagozatának vezetősége meg van győződve, mégis az „Ellenzék” cikkének megjelenése után, izgatott lelkiismeretességgel kezdett tudakozódni a székely apostolok után s kutatta a szálaikat annak „a jól előkészített” mozgalomnak, mely közeli választmányi ülésén „aratni” szándékozik. És íme csodálatos az eredmény: se apostol, se mozgalom, mindenütt a legnagyobb békecsendes csend!... A székely szövetségi külön mozgalomnak még csak gyenge szellője sem lengedez ma; Udvarhely megye székelysége nagyon jól érzi magát a magyar szövetségi alakulatban. Tehát a sátán erről az oldalról nem fenyeget.

No de az „Ellenzék” nek kérdéses cikke székely autonómiáról is beszél, mert az utóbbi időben az erdélyi és királyságbeli lapok élénken cikkeztek ugyan a székely autonómia kérdéséről, de szerintük is csak szó volt arról, hogy a kormány a Székelyföld részére külön autonómiát fog adni, s ezzel elintézi a békeszerződésben vállalt kötelezettségét. No és ennek a kísérletezésnek a területe is már Marostordamegye s a rossz nyelvek mondják, hogy itt az ügy apostola, — Eberth ur méltó párja; Truppel szenátor ur.

Kétségtelen tény, hogy ennek a mozgalomindításnak nem más a célja, mint a magyarság egységének a megbontása. Ezt az ékverési célt azonban a Magyar Szövetség udvarhelyi tagozatának választmánya is tisztán látja, s éppen ezért ne higgye senki, hogy eltűné, miszerint megtartandó ülésén valaki pucost csináljon „aratási” szándékából. A sokat emlegetett székely autonómia kérdését az udvarhelyiek a legteljesebb székely nyugalommal kezelik és azt mondják a nagy hü-hóra: „Előbb lássuk a medvét!”

A székely autonómia kérdéséhez addig hozzá nem szólhatunk, míg nem látjuk, mit tartalmaz az az autonómia. Sőt mikor minden ízében megvilágítva fog előttünk állani, akkor sem kezelhetjük tisztán csak minket érdeklő magánügy gyanánt, mert július 6-ika óta, mikor a Magyar Szövetség kolozsvári központjához való esatlakozást kimondottuk, a *Románia területén élő összes magyarsággal a szolidaritást vállaltuk s ezt a szolidaritást tartjuk ma és tartani fogjuk a jövőben is.*

A Magyar Szövetségben való hűséges kitartás az elve a Magyar Szövetség udvarhelyi tagozatának s emellett az elv mellett a legnagyobb következetességgel kitart, s ha felvetődnek is a székely autonómia kérdése, ide vonatkozó elhatározó tanácskozások csakis a Magyar Szövetség központi választmányi ülésén történhetnek.

Érthetetlennek tartjuk tehát, hogy az „Ellenzék” informátora mégis holmi nem létező autonómikus szervezkedést a Magyar Szövetség udvarhelyi tagozatának választmányi ülésével

hoz vonatkozásba. Miért is szépen kérünk mindenkit, hogy nyilvánosságnak szánt közleményeihez illetékes helyekről szerezzen megbízható adatokat, nehogy holmi agyrémek szelöltetésével székely vármegyénk megbízhatóságát diszkreditálja. — h.—ó.

Két aktuális kérdés.

Igen tisztelt Szerkesztő úr!

Bármilyen szerény is vagyok, de úgy érzem, mintha én volnék a mintaképe annak a szülőnek, akire a pedagógusok szeretnek hivatkozni s aki az ő kedvelt szójárásuk szerint: „— éber gonddal őrködik szeretett gyermekének jövője felett.”

Hát úgy áll a dolog, hogy eddigelé csak ment valahogy ez az éber gonddal való őrködés, de most úgy veszem észre, olyan két betegség lépett fel, hogy azokkal megküzdeni én egyedül nem tudok s nagyon, de nagyon félek, hogy ha egyiknek nem, úgy a másiknak áldozata lesz az én növendékfiam.

Az egyik betegség testi baj és a heveny-mérgezés tüneteit mutatja, ahogyan azt házi orvosunk szokta mondani. Ez a football-láz. Szegény fiam tavasszal kapta meg először a kollegium tornavizsgáján. Akkor sikerült őt nagy bajjal kikurálnom, bár a láb olyan erővel lépett nála fel, hogy belerugott mindenbe, ami csak lába elé került. Hanem aztán egész gyanútlanul elvittem őt a tüzoltók néplünnepélyére s ott újból erőt vett rajta a láb. Még enni sem akart hazajöni a játéktérről, ott tanyázott reggeltől estig.

Eltöltöttem a játéktérről, hát az utcabeli fiukat toborozta össze egy harcias csapatba, azokkal trenirozott s hamarosan mérkőzésre hívta ki — a szomszéd utca ugyancsak lázban leledző fiatalságát. A meccs az után folyt le; csak én meg Dragomán tudjuk azt, mit kellett a betört ablakszemekért elsején kibuberálnom.

Szigorúan meghágytam a gyerekeknek, hogy ezután csak a Szarkakő felé sétáljon; azt hittem, ezzel elejét veszem minden további bajnak. S hát mit kellett megérnem? A mult vasárnap látnom kellett azt, hogy fiam odakünn is talált játszótársakat: mezilábos pástorgyerekeket, kis béresekkel s egy széles tarlón vígan folyt az átkozott játék. A kapukat lopott fuszulyka karókból hevenyésztek, a labda is ütött-kopott jószág volt, de a football-láz, az hamisítatlan, magas foku, oldalbordákat és térdkalácsokat veszélyeztető láb volt.

Igy vagyok én az egyik betegséggel, igen tisztelt Szerkesztő úr; tehetetlenül állok vele szemben. És most, szeptember elejével egy másik üti fel a fejét, amely egészen más természetű, de azzal fenyeget, hogy idültté válik. Ez a nyelvtanulási láb. Az iskolából indul ki, a várvavárt és végre megvalósított egységes középiskolából. Ebben ugyanis nem kisebb feladat vár az én szegény fiamra, mint az, hogy heti 18 órában négy élő és egy holt nyelvet tanuljon. Már engedjenek meg a pedagógusok, de ez beteges tünet, lázas állapot s ha fiam meg is menekül a football-láztól, hát ennek alighanem áldozata lesz s év végén néhány kövér szekundával tér haza.

Mert igaz, hogy az élet, különösen a jelen viszonyok között, nyelvek tudását követeli tőlünk,

igaz, hogy szép és jó dolog, ha fiaink minél több élő nyelven beszélnek, de azt kérdelem én, a fia jövőjéért aggódó szülő, miért kell szegény fiának egyszerre öttel birkóznia? Milyen cháosz lesz a fejében, ha mind az ötből fényesen elkészül? Talán vizes borogatásra lesz esténként szüksége, ha éjféli felé felkél az íróasztalától. Mertha a tanár urak komolyan hozzálátnak mind az öt nyelv tanításához — amiben semmi szín alatt sem kételkedem — akkor bizony még a rosszul fűtött tantermekben is, még zimankós téli időben is melegök lesz a szegény diákoknak, s köztük, természetesen, az én fiamnak is, aki — szégyen ide, szégyen oda, — de antitalentum a nyelvtanulás terén.

Hát kérem az igen tisztelt Szerkesztő urat, ne vegye zokon tőlem, hogy kipanaszoltam magamat, de adjon valami jótanácsot, mert az újságírók, azok mindenhez értenek. Ha segíteni tud rajtam, jobban mondva, szegény fiamon, még emlékémet is áldani fogjuk. Egy aggódó szülő.

A közigazgatási bizottság

folyó hó 10-én, szombaton délelőtt tartott ülésén az alispáni jelentést Bíró Dénes főjegyző olvasta fel, bejelentve, hogy a minisztertanács öt főjegyzői állásában véglegesítette. Molnár Samu árvászeki ülnököt pedig, — ki 1919 évi október hó óta a vármegye érdemes tisztviselője — árvászeki elnökké nevezték ki.

A pénzügyigazgatói jelentésben, Németh Albert min. tanácsos ismertette, a múlt számban már közölt új adópénztári kinevezéseket. Mezei Ödön kifogásolta, hogy míg a város közepén (Bethlenfalván és Bögözön) két körzet-adópénztárt is létesítettek, Erdővidéke és az u. n. Partium azt nélkülözi. Németh tanácsos felvilágosítást ad, hogy a szervezésnél az egyes vidékek földrajzi fekvését, lélekszámát is tekintetbe kellett venni, s így Bögöz és Bethlenfalva, mint nagy és népes körzetek központjai lettek pénztári székhelyek. Különben a régi tartozások rendezése után az adóügyekben a községeknek, s így a nagyobb távolságban fekvőknek sem lesznek saját költségeik, mert azokat az állam fogja hordozni.

A főorvosi jelentés szerint a közegészségügy augusztus hóban kielégítő volt. Tekintettel arra, hogy Törökországban és Oroszországban kolera és pestis-járvány van, melyet ide is behurcolhatnak, a központi egészségügyi tanács elrendelte, hogy minden orvosi körben járványkórházat létesítsenek, mely legalább 2 betegszobából álljon 8—10 ágyhellyel. Ezzel kapcsolatban a prefectus hangsúlyozza, hogy sürgős szükség volna arra, hogy minden körorvosi állandó lakáson kívül — egyrészes mintára — kisebbszobás kórházat létesítsenek, ami a kultúra és közegészség követelménye. A bizottság az alispánhelyettest az előzetes intézkedések megtételére ilyen irányban utasította.

A főállatorvosi jelentéssel kapcsolatban Elek Dénes dr. felhívja a figyelmet arra a körülményre, hogy az állatkivitel szabadsága dacára a vármegyéből igazán számbavehető állatkivitel nincs. Ez a takarmányhiány miatt, végzetes csapás; kéri, hogy a bizottság felsőbb helyen az állatkivitel fokozása érdekében járjon közbe. Az is igazságtalanul sújtja a gazdákat, hogy míg a mezőgazdasági termények ára maximálva van, az ipari készítmények és munka árát nem maximalizálják. Követeli az igazságtalanság megszüntetését.

A felvilágosításokat Cornea dr. prefectus és a főállatorvos adták meg. Az állatkivitel, ha lassan is, mégis csak megindult, s azt a kormány maga, vásárlásokkal nem fokozhatja. A prefectus már tett illetékes helyen lépéseket, hogy a bőrárak leszorítását szabályozzák; ő azt is javasolta, hogy a nyers bőr árát úgy kellene megállapítani, hogy az a hus áránál 50%-nál ne legyen nagyobb. Szerinte egyébként az árak helyes szabályozásának leginkább a közönség magatartásától, a közmoráltól függ; az ipari cikkek drágaságán a lakosság a házi ipar fejlesztésével is segíthet. Az pedig, hogy a gazdasági termények ára meg van állapítva, miután nálunk felesleg nincs, sőt behozatalra van szükség, általában a vármegye összlakosságára nem káros, sőt előnyös. A tekintetben, hogy a sokszoros közvetítés — s különösen a nagy bankok terményekkel való üzletelése is — megszűnjék, minden erejével közbelép, s eljár a központi vásárlási bizottságnál is.

Tudnivalók a luxus-adókról.

A f. hó 1-én életbeléptetett luxus-adó az alább megnevezett tárgyak valódi eladási értéke után jár:

1. 15%-os luxus-adó alá esnek: személyszállító automobilon, 20 lóerőn felül, amatőr-fényképező készülékek és kellékek, arany, ezüst, platina-ékszerek, drágakövek, gyűrűk, órák, bronz, érc és porcelán-szobrok, érmek, régiségek, arany, ezüst szervizek és evőkészletek, parfümök, puderek, kozmetikai szerek, toalett-cikkek, selymek, selyemruhák, likörök, pezsgó és pezsgóborok, valódi csipkék és szőnyegek.

2. 10%-os luxus-adó alá esnek: selyembélésű ruhák, csipkeutánzatok, 10.000 leu feletti szobaberendezések (1 szobára való butor), olajfestmények, női kalap-tollak, 3000 leu értékű feletti szőrmék, bőrdöngők, női ritikülők, bőr és selyem keztyűk, 300 leu feletti fehérneműk, 2500 leu feletti nőruhák és a 800 leu feletti cipők.

3. A fentiekben kívül vannak még más 10, 6, illetve 3%-os luxus-adó alá esők, kiket a helyi pénzügyigazgatóság végzésileg fog értesíteni.

4. Minden más, bármilyen árucikkkel kereskedő egyén 1%-os luxus-adót tartozik fizetni.

Az eladó az adóösszeget az áruk kifizetésekor beveszi a vevőtől és azt az alábbi módon kezelve, a később kiadandó rendelkezések szerint, az illetékes kir. adóhivatal pénztárába beszállítja.

Az 1. pontban felsorolt 15%-os adó piros színű blokk felhasználásával, a 2. pontban felsorolt 10%-os adó zöld színű és a 3. pontban felsoroltak, tekintet nélkül, hogy az adó 10, 6, vagy 3 százalékos, fehér színű blokk felhasználásával szedendő be a fogyasztótól, míg az 1 százalékosra blokk használata nem kötelező.

Az 1 százalékos adó szempontjából mindenkire, — tehát a piros és zöld blokk vezetésére kötelezettekre is — kötelező egy rendszeres napi fizetési jegyzék vezetése, a hol az áruk részletes megjelölésével azoknak bevétele pontosan kitüntetendő. E napi nyers bevételnek a vonatkozó százaléka az e célból vezetendő különleges nyilvántartásba veendő át, minden nap ennek lezártával egy összegben. Ezen adatok vezetése f. évi szeptember 1-től minden üzletembernek szigorú kötelessége. A blokkok a kir. adóhivatalnál láttamozásra bemutatandók. Ily blokkok használatba veendőek már bemutatás előtt is, miután a hitelesítés előreláthatólag szeptember 10-ig technikai akadályokból kifolyólag nem lesz keresztülvihető, azontul azonban használat előtt feltétlenül bemutatandó.

A pót-utasítás szerint, még megemlítendő, hogy a bankok és a rendszeres számvittel bíró számviteli irodák sem a különleges nyilvántartások, sem a napijegyzékek vezetésére nem kötelesek.

Ezek ügyleteiket a rendszeres számviteli könyvekbe fogják bevezetni.

Az adót hiányosan bevallókat, kihágásukért az adó kétszeresén kívül, 100—10.000 leuig terjedő pénzbüntetéssel fogják sújtani.

„Magduska meséskönyve“ című kötetére hirdet előfizetést I. Diénes Jenő a kézdí-vásárhelyi „Székely Újság“ eleven tollu főmunkatársa, kinek néhány ötletes, közvetlen hangú novelláját folyóirataink is közölték. A könyv, mintegy 160 oldalon, 8—14 éves gyermekeknek való meséket fog tartalmazni, s kiadásával a szerző azon a hiányon akar segíteni, hogy mikor az irodalom különböző ágaiból nyújtott már az erdélyi könyvkiadás új könyveket, az erdélyi gyermekek részére még nem gondoskodtak olvasni valókról. A könyv szép, nagy betűkkel nyomva, vászonsarku kemény táblában karácsony előtt fog megjelenni; ára 25 leu lesz. A megrendelés legkésőbb szeptember 25-ig közlendő szerzővel, hogy a nyomandó példányok száma felől tájékozódhassék. Megrendeléseket lapunk is elfogad.

SZINÉSZET.

Alig néhány este után, közönségünk színházlátogató kedve mintha megcappant volna. Több előadás már csak részben elfoglalt széksorok, majdnem üres páholyok előtt folyt le. Pedig igazgató és egyes szereplő színészek is tőlük telhetőleg mindent megtesznek, hogy a közönséget kellemesen szórakoztassák. Sor került már ujdonságra, több nevezetes régebbi darab felelevenítésére és még több — a mai közönség igényeinek leginkább megfelelő — operett bemutatására; több igazán jó színészünk van, s alakítással, jókedvvel, táncal, a női szereplők pazar változatosságú öltözeteikkel is igyekeznek szemet-szívet gyönyörködtetni. Talán az itteni viszonyokhoz képest kissé túlmagasnak látszó helyátrak csökkentésével kellene próbát tenni, a közönség színházba csábítására.

Szombaton, 3 ikán a Cigányszerelem, Lehár kedves zenéjű operettje került színre. Ez alkalommal — a gazdag bojár-leányra szemet vetett daliás cigány legény szerepében — mutatkozott be Borovszky Oszkár, mint énekes színész. Csengő, meglepő erős hangja van, temperamentumosan játszott. Bájos alakításával méltó partnere volt Boros Manczi. Csók Vilma ismert készségével, csengő hangjával, Légrádival együtt előadott ének-és tánc kettőseivel sok tapsot aratott. Kedvesek, mulatságosak voltak Benes Tusi és Szécsy Nándor. Vasárnap az Obsitosban Borovszky a főszerepet mindvégig rokonszenvesen és drámai erővel alakította. Partnere, Boros Manczi nagyon kedves és tehetségre valló alakítást adott. Csók Vilma megint bájosan, jókedvvel alakított, csengő hangon énekel, markánsul mulatságos alakokat mutatott be: Légrádi Pál, Szécsy Nándor, Bera Rózsi és Fehér Imre, kisebb szerepében is nagyon jó volt Marosi Géza, s jól játszott Szigethy Antal is.

Hétfőn Fedorát, Sardou híres és még mindig nagyhatású drámáját adták elő. A címszerepet, a megölt kedveséért bosszút esküdött, orosz főrangú nőt, aki bosszújának végrehajtása előtt szerelmes lesz, az egyébként rokonszenves áldozatba, s ezzel azt is, de magát is romlásba dönti, Beck Rózsi alakította széles skálájú szerepének minden részletébe elmélyedve, játékaival nagy hatást keltve. Marosi Géza Ipanov Loris szerepében most is művészi gondos alakítással állt elő, ők ketten vitték teljes sikerre az előadást. Mellettük is jók voltak: Boros Manczi, Borovszky Oszkár, Gaál Sándor, Légrádi Pál, Szécsy Nándor.

Kedden a Pillangó főhadnagy című, kedves melódiákban bővelkedő zenéjű operatiben, ugyiszintén a régi bájos Nebántsvirág esütörtöki előadásán és pénteken a Cseregyermekek szerepében a már ismert és megkedvelt operett-személyzet hozott a színpadra sok vidámságot. Csók Vilma, Benes Tusi, Boros Manczi élénk játékkal, pazar öltözeteikkel, Szécsy Nándor és Gaál Sándor a szokottnál jóval több táncbeli készségükkel, ügyességükkel keltettek újabb és újabb feltűnést. A Nebántsvirág egy kisebb szerepében Vákár Vilmos keltett sok derűtséget.

Szerdán este megint ujdonságot: Földes Imre, A leányom című vígjátékát mutatták be. A darab maga rendkívül élénk, fordulatos cselekményű. Benne Beck Rózsi és az eddig inkább operett-szerepekre hivatottnak látszott: L. Benes Tusi meglepő jó alakítást nyújtottak. Marosi Géza, Gaál Sándor ismét gondos és vonzó játékot produkáltak. Jó volt: Bera Rózsi is. (T. L.)

A színházi iroda közlései: Hétfőn, szept. 12-én szenzációs dráma ujdonságot mutat be a színház: a Szerelem vásárát. Ez a nagyszabású amerikai detektív-dráma oly nagy port vert fel, hogy méltán várhatja a közönség az izgalmas ujdonság bemutatását. Tekintettel a darab hosszadalmas voltára (7 felvonás), az előadás pont fél 8 órakor kezdődik és a nézőtérre vezető ajtók kezdetkor bezáratnak. Kedden: Milliárdos kisasszony operett kerül színre Vákár Vilmos felléptével. A jövő hét másik szenzációja, a Cigány grófnő operett, melynek bájos főbemászó zenéje egész csomó nagyszerű „sláger“-számot tartalmaz. Az igazgatóság nagyban készített a díszleteket e bemutatásra. A „Sasfőlk“, e megkapó érdekességű világtörténelmi rajz, mely a világ színpadait diadallal járta be, szintén színre kerül. Ez alkalommal Vákár Vilmos Metternich szerepében lép fel.

A városi uszoda a mint a városi tanács közli, a hűvös idő beállta folytán már csak folyó hó 11-én estig lesz nyitva.

HIREK.

Szeptember 10.

Évmegnyitás a róm. kath. főgimnáziumban. A helybeli róm. kath. főgimnáziumban az idei iskolai évet szeptember 4-én nyitották meg. A nyolc órakor tartott istentisztelet után az ifjúság az intézet kápolnahelyiségébe vonult, ahol Tamás Albert igazgató az egységes középiskola tárgy- és óratervét ismertette, majd az ifjúság egészségtelen sportszervezéséről szólott. Reá mutatott, hogy a felnőttek sok bajának az ifjkorban helytelenül üztött sportolás az oka. Különösen hangsúlyozta a labdarugás veszedelmét, ami igen sokszor csontgyuladást, gyomor- és szivbajt, láb és koponyatörést idéz elő. Végül pedig a cserkészetet ajánlotta az ifjúság figyelmébe, ami a testi és lelki nevelésnek egyik hatékony eszköze. Majd pedig az iskolai törvényeket olvasták fel és magyarázták meg.

Részvét-köszönet. Mindazoknak, akik drága édes anyánk özv. Wozáry Sándorné halála alkalmával fájdalmukat részvétükkel enyhíteni és a temetésen megjelenni szivesek voltak, e helyen nyilvánítjuk hálás köszönetünket. *Wozáry Christin és Mária.*

Az Orbán Balázs sírjának befejezésére adományozni szándékozókat, figyelmeztetjük, hogy az e célra szánt összegeket legkésőbb folyó hó 28-ik napjáig feltétlenül hozzánk juttatni sziveskedjenek. A gyűjtésre kapott hatósági engedély ugyanis — amint már közöltük — csak e hó végéig érvényes, amikor az eredményről el kell számolnunk, s lehetőleg a beérkezett adományokból fedezhető kerítést, emlékoszlopot is felállíttatni kívánjuk.

Női kereskedelmi tanfolyam. A ref. kollegium tervbe vette egy egyéves női kereskedelmi tanfolyam szervezését. Akik e tanfolyamon részt kívánnak venni, tájékozódás és az előleges intézkedések megtétele végett f. évi szeptember 20-ig sziveskedjenek a kollegium igazgatóságánál jelentkezni. A tanfolyam megnyitása természetesen a résztvevők számától függ. A tandíj előreláthatólag nem lesz nagyobb, mint a főgimn. tanulóké (évi 800—1000 L.) Kellő érdeklődés és kereslet után kilátás lehet a 4 éves kereskedelmi középiskola szervezésére is.

A jéggyár részvénytársaság igazgatósága f. hó 7-én ülést tartott, amelyen a már üzembe helyezett jéggyár kezelésének médozatait vitatták meg. Ügyvezető igazgatónak Szakáts Zoltán polgármester választotta meg. A jég árát az igazgatóság előfizetőknek, házhoz szállítva kgrammonként 40 baniban, detailban 50 baniban állapította meg.

Az Oltáregylet választmánya Szakáts Zoltánné elnöklétével a múlt vasárnap délután gyűlést tartott. Az elnöki előterjesztések során kegyelettel emlékeztek meg Tamás Péterné egyleti tag elhunytáról; érdemeit jegyzőkönyvben örökítették meg. Soó Gáspár az új pénztáros beszámolt a pénztár átvételéről és a pénztár állásáról. A beszámolót köszönettel vették tudomásul. Végül elhatározták, hogy a téli időszakban havonként egyszer megint rendeznek Oltáregyleti estélyeket.

Az állami elemi népiskola végleges elhelyezése megoldást nyert. A kolozsvári államtitkárság a magyar nyelvű két (fiú és leány) iskola céljaira és a polgári leányiskola elhelyezésére, végleges minőséggel átengedte a volt reáliskolai épület jobb szárnyának földszinti és emeleti részét, ugyancsak a tornatermet is, egyben felhatalmazta a várost, hogy ez épületrészen a kívánalmaknak megfelelő átalakításokat fogantossin és a két elemi iskolát sürgősen költöztesse be. Az elemi leányiskolát e hó 9-én a város már be is költöztette. Az átalakítási munkálatok befejezése után a Mária Valéria épületéből átköltözteti az áll. fiúiskolát is. Ide pedig megfelelő átalakítások után, a városi tanács fog költözni; míg a tanács mostani helyiségei magánlakások céljaira lesznek kiutalva.

Kinos incidensnek voltak részesei nemrég Jodál Gábor dr. és Lukácsfy Elek dr. helybeli ügyvédek a marosvásárhelyi tábla egy tárgyalásán. A gyakorlat szerint, a tanácsülésen a román megszállítás és annak bejelentése után, hogy az államnyelvet még nem ismerik, magyarul folytatták előterjesztésüket. Ciupe elnök azonban ezt félbeszakítva, kijelentette, hogy az ügyvédeknek a román nyelv megtanulására engedett határidő f. hó 1-én letelt, magyarul nem engedheti meg a tárgyalást, azt elnapolja, s erről a feleket azzal fogják értesíteni, hogy gondoskodjanak románul tudó ügyvédre. Ezzel az eljárással szemben, mely a kormány többrendbeli kijelentéseivel, táblai intézkedésekkel, s a gyulafehérvári határozatokkal is ellentétben áll, az ügyvédek, valószínűleg, a Magyar Szövetség útján keresnek orvoslást.

A kitelepítő hivatal felhívja az alábbiakat, hogy kérésükhöz még egy fényképet csatoljanak, mert míg ezt be nem adják, ügyük el nem intézhető. Keresztély Károly, Orbán Anna, Szász B. Juliánna, Marok János, Pathó Mózes, Korodi András, Biró József, Menyhart Dénes, Compa István, Gedő Miklós, Derzai János, Marosi Polixenia, Bokor Tamás, Mikus Rózsalia, Gurka Ilona, Barabás Mihály, Fekete Pál, Fekete Endre, Albert György, Cséndör Jenő, Keresztes Berta, Bokor Ferenczné, Nemes József, Jakab Gáspár, Demeter Berta, Engi Anna (Rabindeli), György Mária, Fehér Katalin, dr. Kovács László, Diményi Károly, Tokos Eszter, András Ferencz, Gál István, Dragomán Domokos, Spanyár Pál, Bálint József, Márton István, Kabdebó József, Looz Ernő, Tófalvi János, Balázs Dániel.

Felhívás nyilvános elszámolásra. A helybeli terménybeszerző társaság pénztárnokát felhívom, hogy f. hó 12-én délután 5 órakor a helybeli áll. iskola (Mária Valéria épület) emeleti tantermében, nyilvánosan számoljon el, mert addig a tavaszon szállított buza árában meg pótlólag ügyvédileg követelt összeget nem téríthetjük meg. Mindazon urakat, kik ez ügyben ügyvédi felszólítást kaptak, tisztelettel kérem a fent jelzett helyen és időben megjelenni sziveskedjenek. Odorheiu, 1921 szept. 9. *Szabó János*, áll. fiúiak. íg.

A városi tanács közhírré teszi, hogy a bérkocsisoknak és lótulajdonosoknak meg van tiltva a lovak nyakát fejtartó szíjjal ellátni és ezáltal a lovak nyakának és fejének szabad mozgását megakadályozni. Együttal felhívja mindazon lovak által húzott teberkocsik, fővény, kő, téglá, hus stb. hordó szekerek tulajdonosait, hogy lépésben hajtsanak az uton, egyrészt az állatok védelme, másrészt az utak jókarban tartása érdekében, mert az ez ellen vétők szigorúan meglesznek büntetve.

Megrabolt vásárosok. F. hó 6-án, kedden éjjel több helybeli iparos és kereskedő ment a gyergyószentmiklósi vásárra. A libáni erdőben nehányat, — akik később indulva, egyes nagyobb csoportoktól elmaradtak, — rablók támadták meg; egyik-másik kereskedőtől több ezer leu értékű árut loptak el. Ekközben több szekér érkezett arra a helyre, mire a rablók elszaladtak. Az ilyen eshetőségekre való tekintettel kívánatos volna, ha az illetékes hatóságok fegyvertartási engedélyt aduának vásárra járó kereskedőknek és iparosainknak, hogy hasonló támadások ellen védekezhessenek.

SPORT.

Uj football pálya létesült a belső baromvásár-téren, Kis István, a Hargita fáradhatatlan ügyvezető alelnökének közbenjárására, polgármesterünk jóvoltából. A Székelyudvarhelyre beosztott bajnoki mérkőzések már ott tartanak meg. A sportkedvelésnek, mely végre nálunk is örvendtes emelkedettséget mutat, jellemző képe, hogy az új pálya felépítésének nehéz munkáját főképpen a derék Old-boy csapat vállalta magára. A napi munka fáradalmi után is fiatalos kedéllyel nyul a kapához, csákányhoz az öreg legények színe-java. Kovács István és Vajda Dezső előmunkások vezetése mellett halad a nehéz földmunka, kiknek nélkülözhetetlen segítségei Horváth József, Benkő Mihály, Bartalis Lajos, Bardocz és még igen sok lelkes tag. A kapuk felállítását Ládai és a törpe csapat végzik, Biró Gyula a Hargita ügybuzgó titkárának ufasítása szerint.

A Hargita második bajnoki mérkőzését a Csak-kal tartotta meg szept. 4-én Csikszeredába. A mérkőzést a Hargita állandó főlénye jellemzi, melyet bizonyít a 9:1 cornerarány. Eredmény 3:1, fél idő 2:1 a Hargita javára. A gólokát Egyed Ferencz, Solymossy Jancsi és Göllner Totyó lőtték. A Csak a második félidő 38-ik per-

cében levonult a pályáról, mi a közönség sport-szerűtlen viselkedésének tudható be. Biró: Suciú Alexandru volt, ki erélyesen, pártatlansággal vezette a mérkőzést.

A Kac folyó hó 11-én vendégül látja barátságos mérkőzésre Medgyes város csapatát Székelykeresztúron.

A Hargita Testedző Egylet felhívja azokat a tagokat, kik tagdíj-hátralékban vannak, vagy akiknek a negyedévi tagsági díja szept. 1-én lejárt, sziveskedjenek hátralékukat a Ládai-féle üzletben, hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3 óráig 5-ig Péter József pénztárnoknál kiegyenlíteni. Tagsági díj havonként 5 Lei.

A harmadik bajnoki mérkőzés. Székelyudvarhelyen a belső baromvásártéren épült új pályán, vasárnap f. hó 11-én d. u. 4 órakor lesz. A brassói Munkás Testedző Egylet látja ez alkalommal a Hargita vendégül.

A szerkesztő üzenetei.

— Kéziratoknak sem megőrzésére, sem visszaküldésére nem vállalkozhatunk. Szerkesztőnk rendszerint a szerkesztőségben található kedden, pénteken és szombaton a délelőtti folyamán, csütörtökön és pénteken d. u. 3—4 óra között.

— Kommentár egy temetéshez című, nyílttérbe szánt, aláírás nélküli cikket nem közöljük. Nyílttéri közleményeket általában csak aláírással és oly esetben közölünk, ha a kiadóhivatal által megszabott díjat a nyilatkozat-tovó megfizeti. Mások legbensőbb családi életével felelőtlenül és ellenőrizhetetlenül foglalkozó cikkeket azonban akkor sem, sem nyílttérben, sem más rovatunkban.

— B. A kéreztett ügyben a Földműves Szövetség elnöke a központban eljár, onnan közvetlenül fogják értesíteni. Ujjab cikkének közlését csak lapunk közt terjedelme és az anyagtorlódás kiséleteti.

KÖZGAZDASÁG.

Tudomására hozzuk a vármegye gazdaközönségének, hogy a Gyergyószentmiklósi Gazdasági Egyesületnél mázsátételben 50—60 L. árban nagyobb mennyiségű szénát kínálnak eladásra. Érdeklődők forduljanak levélben közvetlen az említett egyesülethez.

A pénzügyminiszter a gyapju, gyapotszöttes, szeszestalok, faszerszámok kiviteli díját a hivatalos lap 31-ik számában közreadott rendelkezéseivel megszüntette.

A hivatalos lap 97-ik száma közli az új vizjogi törvényt. A törvény az összes vizeket köztulajdonnak minősíti s kihasználási jogukat állami felügyelet alá rendeli.

A minisztertanács legutóbbi ülésén megtiltotta az őszi és tavaszi repec kivitelét.

A bórarak Európaszerte emelkedést mutatnak. Az áremelkedés különösen Francia és Németországban a legnagyobb.

A hivatalos lapban egy kormányrendelet jelent meg azon bizottság összeállítására nézve, mely kivitel céljára az állam részére terményvásárlásokat fog eszközölni. Minden megyében lesz ilyen bizottság és az elnöke a vármegye prefektusa.

Az új adónemekre nézve a bejelentési határidő október 1. A vallomást az előirt nyomtatványokon kell megtenni, amik az adóhivataltól szerezhetők be. Vallomásra az állam minden lakója kötelezve van, továbbá mindazon külföldi lakók, kiknek Romániában vagyoniuk van. Adóalap az 1921 aug. 1-1 állapot. A vallomást az adómentes vagyona nézve is meg kell tenni. Az értékpapirokról külön jegyzék csatolandó a vallomási ívhez és a rendelet szerint a magyar hadi-kölcsön is bejelentendő. Részletes felvilágosítás a szövetség irodájánál is nyerhető, hol vallomási ívek kitöltésére a szövetség adóügyi referense utbaigazítást nyújt.

A marosvásárhelyi könyvelő-kamara felhívja az Udvarhelyvármegyében tartózkodó felsőkereskedelmi iskolát és akadémiát végzetteket, kik a

MEGJELENTII!

A szeptember 1-én életbe lépett új lakbérleti törvény és rendelet magyar fordítása füzet alakjában megjelent és lapunk kiadóhivatalában kapható.

kereskedelmi törvény értelmében szakkönyvelőknek tekinthetők, hogy címüket közöljék Boross István subdirektor titkárral Marosvásárhelyre.

Vargason az ottani gazdakör rendezésével a gazdanap szeptember hó 18-án meg lesz tartva. A hatósági engedély megérkezett.

Őszi vetőborsóval a földmives szövetség korlátozott mennyiségben rendelkezik. Átvehető bármikor. A buza-vetőmag kiosztása f. hó 13-án megtörténik. További kiosztásról nem lesz gondoskodás, mivel a gazdák igényt nem jelentettek be.

A szövetség egyik tagjánál 30 kifejlett pulyka leblésre és tovább-tenyésztésre eladó. Előjegyezhetni a szövetség irodájában.

Földmives Szövetség.

Kiadó: a Könyvnyomda R.-t. Odorheiu (Székelyudvarhely)
Cenz.: Bíró.

A hét folyamán

Budapestre, Bécsbe,
Prágába és Brunnbe
utazom. ::

Mindenféle üzleti megbízásokat elfogadok.

Izsák Ferenc, kereskedelmi ügynök
Str. Principessa Elisabeta (Bethlen-u.) 23. sz.

Új kelmefestő és vegytisztító-intézet!

Megnyilt!

Schmitz Miklós

kelmefestő,
vegytisztító- és
fehérenemű mosó-
intézete

Odorheiu-Székelyudvarhelyt

Str. Stefan cel mare (Malom-u.) 21. sz.
a malom helyiségében.

Fest, tisztít mindennemű férfi-, női- és gyermekruhákat, selymet, szövetet, bársonyt, posztót és fonalat a legolcsóbb árak mellett.

Gyászruhák festése 24 óra alatt!

Eladó kőház.

A Str. Principessa Ileana (Eötvös-u.)
11-13. szám alatti belsőség eladó.
Értekezhetni ugyanott.

Odorheiu törvényszék

C. 955-2. 1921.

Hirdetmény.

Az odorheiu törvényszék közhírré teszi, hogy Székely Mózes nagykeleti lakos gyám által képviselt kk. Kibédi László, kk. Kibédi Gizella, kk. Kibédi Márta nagykeleti lakosok részéről az 1911. I. t.-c. 748. §-a alapján előterjesztett kérelem folytán az orosz harctéren, mint a volt m. kir. 22. honvéd gyalogezred népfőlkelője 1914. évi szeptember havában járványos betegségbe esve, 1914. évi október hó 7-én állítólag elhalt Kibédi Pál volt nagykeleti lakos elhalálása tényének megállapítása iránt a mai napon megadította és az állítólag elhalt részére ügygondnokul dr. Vass Lajos ügyvéd, odorheiu lakost rendelte ki.

Felhívja a törvényszék Kibédi Pált és mindazokat, akiknek az ő életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot, vagy az ügygondnokot

a Kibédi Pál életbenlétéről értesítsék, egyezsereg mind közöljék azokat az adatokat, amelyekből az ő életbenléte megállapítható, mert ellenkező esetben a bíróság a jelen hirdetménynek a „Gazeta Oficiala”-ban történt harmadszori beiktatását követő naptól számított 3 hó letelte után a nevezett elhalálozásának tényét a bizonyítás eredményéhez képest meg fogja állapítani.

Odorheiu, 1921. augusztus 1.

Dr. Glósz Miksa, s. k., tszéki bíró.
A kiadvány hitelű: Nagy, shiv. tisztv.

Megérkeztek!

az őszi és téli legújabb és legelőgánsabb

modell - kalapok,

velour és filz-kalapok.

NAGY VÁLASZTÉK: gyászkalapok, gyász-, arc-, és menyasszonyi fáttyolók, menyasszonyi koszorúk, kalapszalagok, kalap-báronyok és kalaphoz való anyagok, előnyomatott kézimunkák, kongre és kanava vásznakban, DMC himző pamut, gyöngypamut, mosó-selyem (Mulline), filofosz, mű- és gép-selyem az összes színekben, DMC horgoló cérna, az összes számok. Nagy választék himzők, csipkék, női és férfi ruhához való anyagok és szabókelekek, kötő pamutok, hárász (Berliner), női és gyermekharisnyákban, stb. stb.

Vállalom kézimunkák előnyomatását a legdivatosabb minták után, velour, filz-kalapok átalakítását, bársony kalapok készítését a legdivatosabb modell fermák után. — Szíves pártfogást kér tisztelettel:

ORDELT JÁNOS

Egy jobb családból való fiut
kárptos tanulónak
felveszek azonnal: Szabó Gyula kárptos.

Benzin! Petroleum!

Ásványolajok!

Állandóan kaphatók az odorheiu és héjjasfalvi álmóson létesített raktárunkban.

Megrendelések tehetők: Odorheien, Bu'evardul Regele Ferdinand (Kossuth-u.) 46. sz. alatt. — Hordókat is kikölcsönzünk.

Az igazgatóság.

Figyelem! //

Értesitem t. vevőimet, hogy Str. Prin-tul Mircea (Petőfi-u.) 38. szám alatt (szombatfalvi vashid mellett) levő fűszer- és vegyesáru kereskedésben

az italok árusítását
megkezdtem //

s állandóan raktáron tartok: finomított szeszt, eredeti Szöllősi-féle kis-üstön főzött fenyővizet, galicai ániapálinkát, jó minőségű liköröket és rumokat s azokat gyári raktári árral árusítom. Állandóan kaphatók kütünő

erdélyi fajborok, friss sör

Szíves pártfogást kér, tisztelettel:

LEBOVITS GÉZA, vegyeskereskedő.

Értesítés!

Asztalos-műhelyünket

áthelyeztük Prin-tul Mircea (Petőfi-u.)
1. szám alá,
a Korona-vendéglő udvarába.

Elvállalunk: amerikai irodai és műbutor berendezéseket, amelyekbe m. t. közönség kívánatára külföldi fából, gyöngyházból, rajz vagy fénykép után interzia-berakásokat készítünk és szakmánkba vágó bármilyen munkákat a legjutányosabb árak mellett. — A m. t. közönséget pontos kiszolgálásról biztosítva, vagyunk tisztelettel:

Gábos és Székely,
műbutor és épületasztalosok.

HA tartós és divatos férfiruhát akar:

tekintse meg nálunk, mint a cég lerakatánál, a segesvári

Zimmermann Testvérek

féle posztógyár által készített elismert jó minőségű, tiszta gyapju férfi és női kosztüm szöveteket.

Gyári árral, nagy választékban kaphatók:

BARCSAY KÁROLY

férfi és női divatüzletében

Odorheiu-Székelyudvarhelyt.

Üzlet áthelyezés!

Értesitem egy a helybeli, mint a vidéki t. közönséget, hogy

bor és sör-kimérésemet és vendéglői üzletemet

Bem-u. 15. sz. alól a Piata Regina Maria (Batthyány-tér) 6. sz. alá, a volt ERNST-féle cukrász-üzlet helyiségébe helyeztem át.

Új helyiségemben — úgy mint eddig — jó bor, jó konyha, friss sör és izletes villásreggeli, tea és tejeskávé kapható. — Szíves pártfogást kér illő tisztelettel:

Özv. Bodrogi Sándorné.

Női ruhák,

pongyolák, bluzok, női-, férfi-, gyermek fehéreneműk, menyasszonyi kelengyék

őszi estéli kabátok és kosztümök

leánya és ifjúgyermek ruhák, legkényesebb estélyi és utcai ruhák olcsón, pontosan, a legújabb divat szerint készülnek; átalakításokat lelkiismeretesen végez:

Dolvig Keresztélyné

Székelyudvarhely, Kornis-utca 14.

..... szám alatt (emelet)

Nagymennyiségű olcsó őszi és téli újdonságok érkeztek

a közismert HIRSCH RUDOLF divatáru üzletébe. //

Férfi és női posztók, parketok, tennisflanellek, vásznak, zefirek, harisnyák, nyakkendők, férfi és fiu kalapok stb.